

DANİMARKA YURTDIŞI YATIRIM ÜLKE PROFİLİ

A. DANİMARKA'DA İŞ ORTAMI

1. İş Ortamı

a. İş Ortamına İlişkin Genel Göstergeler

Dünya Bankasının her yıl düzenlenen ve ülkelerin iş yapılabilirliğini irdeleyen ve son olarak 2020 yılı için yayınlanan Doing Business 2020 yılı raporuna göre Danimarka 190 ekonomi içerisinde iş yapılabilirlik açısından 4. sırada yer almaktadır.

Tablo 1. Danimarka İçin Doing Business İndikatörlerinin Özeti

	Şirket Kurma	İnşaat/Müteahhitlik İzinleri	Elektrik Erişimi	Tapu/Mülkiyet Kayıtları	Banka Kredisine Erişim	Yatırımcının Korunması	Vergi Ödenebilirliği	Dış Ticaret Uygulamalarına Açıklık	Mahkeme Süreci	Şirket Tasfiyesi
Dünya Sıralaması	45	4	21	11	48	28	8	1	14	6
Prosedür Sayısı	5	7	4	3	-	-	-	-	-	-
Gerekli Gün Sayısı	3,5	64	38	4	-	-	-	-	485	1 yıl
Maliyet (% kişi başına düşen gelir)	0,2	0,6 (Satış yeri değeri)	100,1	0,6 (% taşınmazın değeri)	-	-	-	-	23,3 (% taşınmaz bedeli)	4 (% varlık değeri)

Kaynak: <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/denmark>

Danimarka Avrupa Birliği ülkeleri içinde Maastricht kriterlerine en kolay uyum sağlayan ülkelerden biri olmuştur. Ülkenin genel ekonomi politikası denk bütçe, sağlıklı kamu finansmanı, düşük oranlı enflasyon, istikrarlı para birimi ve daha fazla istihdam amacına yöneliktir. Avrupa Birliği içinde, Danimarka liberal bir ticaret politikası savunmaktadır. Ülkenin yaşam standartları dünyada ilk sıralarda yer almaktadır. Danimarka gayri safi milli hasılanın (GSMH) yaklaşık %1'ini az gelişmiş ülkelere dış yardım olarak sağlamaktadır. Danimarka GSYİH'sinin sektörel dağılımı 2023 yılında şu şekilde gerçekleşmiştir: hizmetler %76,3; sanayi (madencilik dahil) %17,1; müteahhitlik %5,5 ve tarım %1,2.

Danimarka'nın sanayileşmiş piyasa ekonomisi ithal hammadde ve dış ticarete bağlıdır. Danimarka'nın başlıca ihracat ürünleri eczacılık, makine, mineral yağlar ve tıbbi cihazlardır. İthalatında ise makine, mineral yağlar, kara ulaşım araçları ve eczacılık ürünleri öne çıkmaktadır. Danimarka'nın ihracatı 2023 yılında bir önceki yıla göre yüzde 4,4 artarak 135,5 milyar Dolar olurken; ithalatı ise yüzde 0,6 düşüşle 125,4 milyar Dolar olmuştur.

Danimarka ekonomisi temelde istikrarlı ve güçlü bir ekonomidir. 1990'ların ortalarından bu yana, ekonomik büyüme oranları %3'e yakın olarak gerçekleşmiştir, pandeminin etkisiyle ülke ekonomisi 2020 yılını yüzde 2,1 küçülerek kapatmış ancak 2021 ve 2022 yıllarında sırasıyla yüzde 6,8 ve yüzde 2,7 büyüme kaydedilmiştir. Enflasyona karşı artan faiz oranları ve ücretlilerin reel gelirlerinde azalma sebebiyle 2022 yılının sonunda başlayan ekonomik yavaşlama 2023 yılında da sürmüştü ve Danimarka ekonomisi yüzde 1,9 oranında

büyüebilmiştir. IMF Danimarka için büyüme beklentilerini 2024 ve 2025 yılları için sırasıyla %2,1 ve %1,5; Danimarka Merkez Bankası ise aynı yıllar için büyüme beklentilerini %2,4 ve %1,4 olarak açıklamıştır.

Danimarka’da özel sektör yatırımları 2023 yılında 2022 yılına göre yüzde 4,3 civarında azalma göstermiştir. Yüksek faiz oranları sebebiyle özel sektörün yatırım iştahının azaldığı ve 2024-2025 yıllarında da özel sektör yatırımlarının az da olsa düşüş göstereceği değerlendirilmektedir. Faiz oranlarında olabilecek değişimler bu durumu da değiştirebilecektir. Merkez Bankası verilerine göre kamu yatırımları 2022 yılında yaklaşık yüzde 0,3 artış göstermişken, 2023 yılında sabit seyrettiği tahmin edilmektedir. Kamu yatırımlarının 2024 ve 2025 yıllarında yukarı yönlü hareket etmesi beklenmektedir.

Danimarka’da işsizlik oranı, ekonomide yaşanan toparlanmanın neticesi olarak 2022 yılında yüzde 4,5 olarak gerçekleşmiştir. Danimarka’da 2020 yılı ikinci yarısından itibaren istihdam artışı görülmekle birlikte bu durum sektörden sektöre değişiklikler göstermiştir. Hâlihazırda ulaştırma, konaklama, restoran ve kültür sektörlerinde istihdam düşük seyretmektedir. Sanayi ve inşaat sektörlerinde ise istihdam oranı yüksektir. İşgücü kısıtı nedeniyle istihdamın düşük seyrettiği sektörlerle yönelik olarak yabancı çalışan transferinin kolaylaştırılması tartışılan konulardan birisi olup, bu hususta bir takım kolaylıkların getirilmesi beklenmektedir. 2022 yılı Ekim ayından itibaren enflasyonla mücadele kapsamında faiz oranlarında yapılan artışların neticesinde 2023 yılında işsizlik oranında yukarı doğru bir hareket görülmüş ve 2023 yılı itibarıyla ILO tanımlı işsizlik oranı yüzde 5,1 olmuştur. Düşmekte olan büyüme oranlarının etkisiyle 2024 ve 2025 yıllarında işsizlik oranlarında yüzde 6’ya doğru artış olması muhtemel görünmektedir.

Danimarka ekonomisi, 1998 yılı hariç, 1989 yılından bu yana cari işlemler fazlası vermektedir. 2023 yılında da cari fazlanın GSMH’ye oranı yüzde 11 civarında hesaplanmıştır. 2020 ve 2021 yıllarında, uzun bir süre sonra, pandemiye karşı sağlanan kapsamlı destek paketinin etkisiyle Danimarka yüzde 0,6 ve 0,9 civarında bir bütçe açığı verilmiş olsa da, pandeminin etkisinin geçmesiyle 2022 ve 2023 yıllarında bütçe tekrar fazla vermiştir. [OECD istatistiklerine](#) göre, Danimarka’da vergi gelirleri GDP’nin yaklaşık % 42’sine kadar ulaşmaktadır.

Danimarka’da Rusya-Ukrayna Savaşı’nın enerji maliyetleri üzerindeki olumsuz etkisi sebebiyle 2022 yıllık ortalama enflasyon yüzde 7,7 olarak ortaya çıkmış olmakla beraber, 2022 yılı Kasım ayı itibarıyla enflasyondaki artış hızı yavaşlamış görünmektedir. Düşmekte olan enerji fiyatları ve baz etkisi sebebiyle, 2023 yılında enflasyondaki düşüş eğilimi devam etmiş ve yüzde 3,3 olarak açıklanmıştır. Danimarka Merkez Bankasının 2024 ve 2025 yılları enflasyon beklentisi yüzde 2,2 ve yüzde 2,6’dır.

Danimarka, 1 Ocak 1999 tarihine kadar Alman markına ve bu tarihten sonra Avro’ya çıpalı Kron (DKK) kuru ile 1980’lerin başından bu yana istikrarlı bir para birimi politikasını korumuştur. Danske Bank tarafından Aralık 2012’de yapılan bir anket, Danimarkalıların %70’inin Avroya geçmek yerine Krona bağlı kalmak yönündeki tercihlerini ortaya koymuştur.

Danimarka sağlık sistemi, tüm Danimarkalıların temel sağlık hizmetlerinden yararlanmasını temin altına almaktadır. İşgücünün yaklaşık dörtte biri kamu sektöründe istihdam edilmektedir.

Danimarka’nın yatırımcılar için sağladığı avantajlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- Güven: Danimarka’da rüşvetin en düşük seviyelerde olmasıyla birlikte, ülke aynı zamanda Şeffaflık Endeksinde yıllar boyunca en yüksek sıralamalarda yer almıştır. En düşük seviyelerde olan yolsuzluk, Danimarka’yı iş dünyasında ilgi odağı haline getirmiştir.
- Kazanç: Danimarka, tüm Avrupa Birliği piyasalarına erişimi kolaylaştırmaktadır. Böylece dünyanın refah seviyesi en yüksek tüketicilerine çok kısa süre içerisinde içinde teslimat yapılabilmektedir.
- Esneklik: Danimarka, “güvenilir esneklik” modeli ile işe alım ve işten çıkarma işlemlerinde şirketlere üst düzeyde esneklik sağlamaktadır. İş gücü açısından Avrupa’nın en üretken ülkelerinden olan Danimarka, şirketlere fazla mesai konusunda herhangi bir kısıtlama getirmemektedir.
- Kalifiye Eleman: Genç nüfusun %96’sı ortaöğrenimini, %47’si ise yükseköğrenimini tamamlamıştır. İngilizce yeterliliği açısından Danimarka, dünyanın ilk üç ülkesi arasındadır. Her 5 Danimarkalıdan 4’ü İngilizce konuşmakla birlikte nüfusun yarısı da Almanca konuşmaktadır.
- Merkezlilik: Kopenhag Havalimanı, Avrupa’nın en etkin havalimanları arasında olmakla birlikte İskandinav ve Baltık bölgelerinin de merkezinde bulunmaktadır. Birçok havayolu firmasının faaliyette bulunduğu havalimanı, Avrupa’nın tüm noktalarına en kısa uçuş sürelerinde ulaşılabilmesini sağlamaktadır.
- Kolay İş Kurulumu: Dünya Bankası raporlarına göre, Danimarka dünyada en kolay iş kurulabilen ülkelerden birisidir. Bir gün içinde işletme açılıp 5 hafta içerisinde de oturma ve çalışma izinleri elde edilebilmektedir.
- Teknoloji: Temiz teknoloji ve tıp biliminde dünya lideri olan Danimarka’da elektrik üretiminin %30’dan fazlası milli rüzgâr enerjisine dayanmaktadır. Danimarkalı firmalar, küresel rüzgâr enerjisi piyasasının üçte birini oluşturmaktadır.
- Deneme Pazarlaması: Danimarka’nın deneme pazarlaması için en iyi ülke olarak kabul görmesi dışında ayrıca ülkede birinci sınıf bilişim altyapısı mevcuttur.
- Yaşam Standardı: Danimarka dünyanın en mutlu ülkelerinden birisi olarak öne çıkmaktadır, bununla birlikte Kopenhag da dünyanın en yaşanabilir şehirleri arasında gösterilmektedir. Çalışma ve oturma izni ile birlikte Danimarka’nın tüm sosyal hizmetlerine erişim mümkündür.
- Halkın değişik lezzetlere, organik ürünlere, moda ve tasarıma önem vermesi, Türkiye’nin de bu konuda yeterli üretim birikimine sahip olması tekstil ve gıda alanında fırsatlar doğurmaktadır.
- İsveç ve Danimarka’yı bağlayan Öresund köprüsü girişimcilerin İskandinavya’ya açılımını kolaylaştırmaktadır. Bu amaçla İskandinavya pazarında genişlemek isteyen istikrarlı firmalarımızın Danimarka’da ofis ve mağaza açmaları hem marka yaratma hem de piyasada tutunma açısından avantajlı olacak ve pazarda önemli fırsatlar sağlayacaktır. E-ticarete yönelecek firmaların da yine bu coğrafyada ofis/depo kurması faydalı olacaktır.
- Çin tekstil ve hazır giyim sektöründe Danimarka’ya mal tedarik eden birinci sıradaki ülke olup, Türkiye dördüncü sırada yer almaktadır. Rakibimiz durumunda olan Çin’in coğrafi olarak uzak oluşu, artan nakliye maliyetleri ve halktaki Çin malının kalitesinin düşüklüğü yönündeki imaj Türk tekstil ve hazır giyim sektörü için bir fırsat olarak görülmektedir.
- Avantaj yaratacak sektörler olan tekstil, hazır giyim, gıda ve otomotiv yan sanayi ürünleri haricinde inşaat, makina ve ekipmanlarının iş gücü maliyetlerinin yüksek oluşuna paralel olarak artış göstermesi bu alandaki Türk üreticileri için bir fırsattır.
- Karayolu ile taşıma maliyetlerinin yüksek oluşu Türk lojistik firmaları açısından zorluk oluşturmaktadır. Almanya’ya nispetle Danimarka’ya gelen ürünün nakliye masrafı daha büyük yekûn teşkil etmektedir. Bunun nedeni ise Türkiye’de mukim güçlü nakliye firmalarının coğrafi ya da diğer nedenler ile Danimarka’da istenilen düzeyde organize olmamalarıdır. Organize olmaları durumunda lojistik sektörünün güçlenmesi mümkündür.

- Yenilenebilir enerji üretimi alanındaki üstün rekabet gücü ve bu ürünlerin yurtdışına pazarlanması Danimarkalı firmaların hedefleri arasındadır. Ancak iş gücü maliyetlerinin yüksekliği dışa açılım konusunda Danimarka açısından bir dezavantaj oluşturmaktadır. Türkiye'deki girişimci yapısı, iş gücü maliyetlerindeki göreceli avantajı Türk firmaları açısından işbirliği yapmada bir fırsata sebep olmaktadır.

Tehditler

- Özellikle süpermarket ve dağıtım kanallarında (Coop ve Salling Group) ülkedeki tekeli yapı bu pazarlara giriş açısından zayıf bir yön olarak karşımıza çıkabilmektedir. Zira bu firmalar geleneksel olarak komşu ülke firmaları ile daha fazla alışveriş ilişkisi içerisinde.
- Genelde Avrupa Birliği, özelde ise Almanya, İsveç ve Hollanda ile olan ticari ilişkinin yoğunluğu köklü bir geçmişe sahiptir. Bu durum ticari alışkanlıklara ve başka ülkelere açılmada bir tehdit oluşturmaktadır.
- Türk ürünleri yeterince tanınmamakta ve Türk ürünlerinin kalitesinin yüksekliği konusunda yeterince bilgi bulunmamaktadır.
- Danimarkalı halkın tüketim alışkanlıkları geleneksel İskandinavya tarzını göstermektedir. Örneğin bulgur, kuru bakliyat gibi geleneksel Türk lezzetlerine eğilim düşüktür.
- Nüfusun azlığı piyasanın dar olması sonucunu doğurmakta olup müteşebbislerimiz açısından ülkeye girişimde tereddüte neden olmaktadır. Diğer ülkeler de ürünlerini bu pazarda pazarlamak amacıyla çok çeşitli ürün piyasaya sevk etmekte, bu da kıyasıya bir rekabete sebep olmaktadır.
- İş gücü maliyetinin, genel olarak piyasa fiyatlarının ve vergi oranlarının yüksekliği Türk girişimciler açısından tereddüte neden olmaktadır.

b. Şirket Kurulumuna İlişkin Mevzuat

1. Şirket Kuruluşu

Danimarka'da, yabancıların şirket kurmaları ile ilgili son derece basit ve hızlı işleyen bir mevzuat bulunmaktadır. Bu ülkede yabancıların ortaklık dışında, "kamu limited şirketi - A/S" ve "özel limited şirketi - ApS" olmak üzere iki şekilde şirket kurma hakları bulunmaktadır. Bunun dışında, genel (basit) ve limited ortaklık şeklinde de şirket kurma imkanı bulunmaktadır. Bunlar içerisinde, ApS'ler Danimarka'da yabancıların kurdukları şirketler arasında çok büyük bir çoğunluğu teşkil etmektedir. Söz konusu şirketler, gerek doğrudan herhangi bir firma ile organik bağı olmadan, gerek ofis, şube şeklinde kurulan şirketleri kapsamaktadır.

Danimarka'daki her şirketin bir CVR (Central Company Register) numarası ile Danish Business Authority'nin (DBA) çevrimiçi kayıt sistemine (<https://indberet.virk.dk/>) kayıtlı olması gerekmektedir. Bu kayıt işleminden 670 DKK ücret alınmaktadır.

Bir şirketin, işe başlamadan en az 8 gün önce resmi olarak kayıt edilmiş olması gerekmektedir. Şirket kayıtları için, DBA şirkete ait bir "MitID" (bir bireyin internetteki özel ve genel hizmetlere ulaşabilmesi için gereken dijital imzası) (<https://www.mitid.dk/en-gb/>) ile kayıt yaptırılmasını talep etmektedir. Bir NemID alabilmek için de oturma ve çalışma iznine sahip olunması beklenmektedir.

Bu sebeple, bu işlem sürecinde bir avukat veya danışman firma ile çalışılması Danimarka makamlarınca önerilmektedir.

Şirketin kayıt süreci birkaç saat içinde tamamlanabilmektedir. Şirket kaydı için gerekli olan belgeler aşağıdadır:

- 40,000 DKK tutarında işletme sermayesinin Danimarka'daki hesabınıza transferi. Bu tutar, gelecekte herhangi bir zamanda ana firmaya borç olarak transfer edilebilir.
- Şirketin, icra kurulu ve yönetim kurulu üyelerinin isimlerinin pasaport fotokopilerinin tedarik edilmesi. (Şirketin icra ve yönetim kurulu üyeleri Danimarka dışında da ikamet edebilir.)
- Şirketin yapısı ve kuruluş belgeleri
- Ana şirketin yapısının aidiyetinin açık bir tanımı ve belirgin hissesi olan sahiplerinin pasaport fotokopileri.

2. Şube Açılması

EEA üyesi ülkeler, merkezi EEA ülkesinde ise ilave bir izne olmadan Danimarka'da temsilcilik açabilirler. Diğer ülke firmaları karşılıklılık ilkesine göre temsilcilik açabilmektedirler.

Yabancı şirketin merkezinin Danish Business Authority'ye (DBA) temsilcilik ofisini kayıt ettirmesi gerekmektedir. Bu kayıt için aşağıdaki belgelerin Dancaya çevrilerek DBA'ya verilmesi gerekmektedir (İngilizce belgeler kabul edilebilmektedir):

- Ana şirketin kuruluş belgesinin kopyası
- Üç aydan eski olmamak koşuluyla ana şirketin yasal olarak faaliyette olduğunu ve temsilcilikle bağlantısını gösterir belge
- Temsilcilik Müdürünün yetki belgesi ve Danimarkalı değil ise pasaport fotokopisi
- AB/EEA dışındaki ülkeler için karşılıklılık belgesi

Kayıtlı temsilciliklerin, "filial (temsilcilik)", ana şirket ve ülke adını içermesi gerekmektedir. Uygulanan vergi oranları Danimarkalı şirketler ile aynıdır. Ancak temsilciliklerin kar vergisi bulunmamaktadır. Temsilcilik kurmanın avantajı, ana şirkete kar aktarımında vergi stopajından muaf olmalarıdır. ÇVÖ çerçevesinde bu muafiyet zaten anlaşma olan ülkelere sağlanabilmektedir.

3. Temsilcilik Açılması

Yabancı bir şirket, pazarlama gibi pazara giriş amaçlı olarak kısıtlı faaliyetlerde bulunmak üzere temsilcilik ofisi açabilirler. Temsilcilik ofisleri Danimarka'da vergiye tabi değildir. (<https://investindk.com/our-services/how-to-set-up-a-business-in-denmark>)

4. Şirketin Feshi veya Küçültülmesi

Danimarkalı bir şirketi kapatmak, bir sonlandırma beyanı ile birlikte (eğer ödenecek bir borç yok ise) bir tasfiye süreci gerektirir. Her iki süreç de bir avukatın yardımını gerektirmektedir.

Invest in Denmark, Danimarka'da şirket kurmak isteyen şirketler için yerel kuruluşlar ile bağlantıya geçilmesi, analiz yapılması dâhil olmak üzere her türlü yardımı sağlamaktadır.

Konuyla ilgili faydalı
adres: Danimarka Göçmen
Servisi
(Udlændingestyrelsen)
Ryesgade 53
DK-2100 Copenhagen Ø
Telefon: +45 35 36 66 00
Web sitesi: nyidanmark.dk

Şirketin küçülmeye gitmesi, çalışanları işten çıkarmak için geçerli bir sebeptir, fakat mavi yaka (sendika kuralları uygulanır) ve beyaz yaka (kontrattaki kurallar uygulanır) işçilere farklı kurallar uygulanmaktadır. Ancak Danimarkalı sendikalar genellikle işbirliğine yatkındır.

Şirket Kurulumuna İlişkin Diğer Prosedürler

Vergi Kurumuna Kayıt

Şirketin kaydı sırasında, Danish Business Authority gerekli bilgileri vergi tahsili ve KDV'den sorumlu olan SKAT'a (Danimarka Gümrük ve Vergi Yönetimi) (skat.dk) gönderir.

SKAT; şirketlere vergi, KDV, harç meselelerinde tavsiyelerde bulunmaktadır.

Şirket faaliyete başlamadan en az 8 gün önce DBA'ya kayıt edilmiş olmalıdır.

Şirketin aşağıda belirtilen hususlar için ayrı ayrı kayıt edilmesi gereklidir:

- KDV kaydı: Danimarka'da ürün veya hizmet sağlayan şirketler için (sadece 50,000 DKK'dan daha yüksek gelir elde eden şirketler).
- Sigorta kaydı: KDV'den muaf bir şekilde satış yapan şirketler için.
- Gümrük Harçları: Gümrük vergisine tabi toptan malların üretimini, pazarlamasını veya alımını yurtdışında yapan şirketler için.
- İthalat - ihracat – Avrupa Birliği dışındaki ülkelerde iş yapan şirketler için.
- A-vergisi (gelir kaynağında kesinti) – Şirket çalışanı var ise.

Kurumsal vergilendirme ile ilgili daha fazla bilgi için aşağıdaki linkten ayrıntılı bilgi edinilebilir: <https://skat.dk/en-us/businesses/companies-and-foundations/companies-and-foundations/paying-tax-on-account-and-corporation-tax>

İşe Alım Sözleşmeleri

Şirket içi istihdam edilecek çalışanlar için Danimarka yasalarına uygun bir şekilde, var olan sözleşmelerin yeni sözleşmeler ile değiştirilmesi gereklidir. Bütün işverenlerin zorunlu endüstriyel yaralanma sigortası yapmaları gereklidir. Bu işlem bir gün içinde tamamlanabilmekte ve hiçbir ücret gerektirmemektedir. Söz konusu sigorta, maaşlara işverenin bir katkısı olarak eklenmekte olup, oransal olarak dünyadaki en düşük rakamlar arasındadır (Örneğin; İsveç: maaşın %31.42; Danimarka: yaklaşık olarak 10,000-12,000 DKK arasında sabit). Danimarka işçi piyasasında çalışma şartları da dâhil olarak, işe alımın detaylı bir açıklaması linklerde mevcuttur:

<https://www.workindenmark.dk/for-employers/>
<https://investindk.com/our-services/danish-labour-market>

Çalışanların Danimarka'ya Transferi

Çalışanın milliyetine bağlı olarak farklı kurallar uygulanabilir:

- Avrupa Birliği vatandaşı olmayan çalışanların, Danimarka'ya gelmeden önce hem oturma hem de çalışma iznine sahip olmaları gerekir.
- Avrupa Birliği vatandaşları Danimarka'da 3 aya kadar izinsiz çalışabilir.
- İskandinav ülkelerinin vatandaşları ise Danimarka'da izinsiz çalışabilir.

Oturma ve çalışma izni başvuruları (her kişi için bir başvuru) işveren ve çalışan tarafından veya direkt olarak Danimarkalı bir avukat tarafından doldurulabilmektedir.

Oturma ve çalışma izinlerini Ödeme Limit Şeması'na (Pay Limit Scheme) uygun olarak alabilmek için, çalışanın aylık en az 35.600 DKK maaş alması gerekmektedir. Ayrıca, çalışanın, çalışma şartlarının ve maaşının belirtildiği yazılı bir iş sözleşmesi veya iş teklifine sahip olması gerekmektedir. Bu çalışma şartları ve ücretler Danimarka standartlarıyla uyumlu olmalıdır.

Ödeme Limiti Şeması ile ilgili daha fazla bilgi için:

<https://www.nyidanmark.dk/en-GB/Applying/Work/Pay%20limit%20scheme>

Oturma ve çalışma izni başvuruları Ödeme Limiti Şeması'na tabi olan "AR1" formu üzerinden doldurulmalıdır. Ödeme Limiti Şeması'na tabi her başvurunun ücreti yaklaşık 3.200 DKK olmakla birlikte Türk Vatandaşlarına [muafiyet](#) uygulanmaktadır.

AR1 başvuru formu, biri işverenin doldurduğu bir diğeri de çalışanın doldurduğu iki kısımdan oluşur. <https://nyidanmark.dk/en-GB>

Maaş Bordroları ve Banka Hesaplarının Oluşturulması

Genellikle, Danimarka'da bir şirket kuran yabancı şirketlere vergi beyannameleri dosyalandırılması, ön muhasebenin ayarlanması, KDV raporlanması, bordrolar vs. şirket tarafından halledileceği için Danimarkalı bir muhasebeci veya denetmen ile iletişime geçmeleri önerilmektedir.

Bir banka hesabı açılması: Kurumsal bir banka hesabı açılabilmesi için gerekli olan "kurumsal banka hesabı açma başvurusu" formu. Herhangi bir Danimarkalı bankada mevcuttur. Form, ana şirketin merkezinin yer aldığı ülkedeki bir bankadan bir referans veya öneri ile Danimarkalı bankaya geri götürülmelidir.

Ofis Yeri

Firma kuruluş aşamasında, geçici adres olarak, bir avukatlık firması ile anlaşılması halinde, avukatlık firması adresi geçici adres olarak kullanılabilir. Danimarka'da ofis kiralanması konusunda, Invest in Denmark, şirket kıstaslarına uygun bir yer bulmanıza yardımcı olmakta ve emlakçıların bir listesini sağlamaktadır. Danimarka'da aylık kiralanabilen ve işletme büyüdükçe bilim parkı gibi ek olarak İşletme Paketi çözümlerine sahip birçok esnek ofis yerleşimini içerir.

Faaliyete Geçiş Sonrası

Bir muhasebe şirketi Danimarka'da kurulan şirketin yıllık mali hesaplarını tutabilir. Şirket iki yıl çalışıp aşağıdaki limitlerin 2 tanesini aşmadığı sürece, bir denetlemeye tabi tutulmamaktadır:

- c. Bilanço tablosu 4 milyon DKK
- d. Net ciro 8 milyon DKK
- e. Ortalama tam zamanlı çalışanların mali yıl içerisinde 12 kişiden az olması

Bir mali yıl, prensip olarak belirtilen herhangi bir zamanda başlayabilir, ancak en pratik yol ana şirketin mali yılını takip etmektir – en yaygın başlama tarihleri 1 Ocak veya 1 Temmuz'dur.

Şirket muhasebecisinin, şirket büyüklüğüne ve talebine göre aylık, üç aylık veya altı aylık olarak, vergi dairesine KDV bildirimini yapması gerekmektedir.

Danimarkalı şirket ayrı bir yasal tüzel kişiliktir, bundan dolayı da Danimarka'nın kurumsal vergilendirmesine tabidir. Kurumsal vergi oranı %22'dir.

Kişisel gelir vergisi ise milli vergi, şehir vergisi ve isteğe bağlı kilise vergisinin bir birleşimidir. En düşük vergi oranı yaklaşık %36 ile %52 arasında değişmektedir (kilise vergisi ve iş gücü pazarı katkısı hariç). Belirli ödenek ve kesintilere izin verilmektedir.

- f. Yabancı ülkede yaşayanlar için vergi kuralı: Belirli şartların sağlanması durumunda, daha düşük bir vergi oranından yararlanma olasılığı mevcuttur. Yabancı araştırmacı ve kalifiye çalışanlar için aylık maaşı en az 66.600 DKK olanlar): 7 yıla kadar %27

c. Vergi Uygulamaları

Genel

Danimarka'da şirketleri en çok etkileyen dolaysız vergi kurumlar vergisidir. Dolaylı vergilerin en önemlileri, KDV, transfer vergisi, emlak vergisi, damga vergisi ve yeşil vergilerdir. Diğer vergiler stopaj, sosyal güvenlik katkıları, akaryakıt vergisidir. Ülkede, şubeler ve temsilcilikler için kurumlar vergisi yoktur. Ayrıca, kar payı vergisi, sermaye vergisi, zenginlik vergisi bulunmamaktadır.

Danimarka vergi mevzuatı, Faroe adalarını ve Grönland'ı kapsamamaktadır. Bu bölgelerin kendi vergi kanunları vardır.

Vergi İdaresi

Vergi kanunlarını çıkarma yetkisi Parlamentodadır, ancak Kraliçe ve bir bakan tarafından onanması gerekmektedir. Vergi Bakanlığı, vergilerin toplanmasından ve idaresinden sorumludur. Vergi Bakanlığına bağlı Vergi Bölümü ve Vergi İdareleri (SKAT) mevzuat ve vergi politikaları, temyiz mahkemeleri ve tahkim konularında Bakanlığa yardımcı olmaktadır. Vergi Bölümü mevzuat ve uluslararası anlaşmaların müzakerelerinden, SKAT ise günlük vergi uygulamalarından sorumludur.

Beyanname ve Muhasebe kayıtları

Bir muhasebe şirketi Danimarka'da kurulan şirketin yıllık mali hesaplarını tutabilir. Şirket iki yıl çalışıp aşağıdaki limitlerin 2 tanesini aşmadığı sürece, bir denetlemeye tabi tutulmamaktadır:

1. Bilanço tablosu 4 milyon DKK
2. Net ciro 8 milyon DKK
3. Ortalama tam zamanlı çalışanların mali yıl içerisinde 12 kişiden az olması

Bir mali yıl, prensip olarak belirtilen herhangi bir zamanda başlayabilir, ancak en pratik yol ana şirketin mali yılını takip etmektir – en yaygın başlama tarihleri 1 Ocak veya 1 Temmuz'dur.

Şirket muhasebecisinin, şirket büyüklüğüne ve talebine göre aylık, üç aylık veya altı aylık olarak, vergi dairesine KDV bildirimini yapması gerekmektedir.

Kişisel gelir vergisi ise milli vergi, şehir vergisi ve isteğe bağlı kilise vergisinin bir birleşimidir. En düşük vergi oranı yaklaşık %36 ile %52 arasında değişmektedir (kilise vergisi ve iş gücü pazarı katkısı hariç). Belirli ödenek ve kesintilere izin verilmektedir.

- Yabancı ülkede yaşayanlar için vergi kuralı: Belirli şartların sağlanması durumunda, daha düşük bir vergi oranından yararlanma olasılığı mevcuttur. Yabancı araştırmacı ve kalifiye çalışanlar için aylık maaşı en az 66.600 DKK olanlar): 7 yıla kadar %27

Verginin Hesaplanması

Kişisel gelir vergisi ise milli vergi, şehir vergisi ve isteğe bağlı kilise vergisinin bir birleşimidir. En düşük vergi oranı yaklaşık %36 ile %52 arasında değişmektedir (kilise vergisi hariç). Belirli ödenek ve kesintilere izin verilmektedir.

- Yabancı ülkede yaşayanlar için vergi kuralı: Belirli şartların sağlanması durumunda, daha düşük bir vergi oranından yararlanma olasılığı mevcuttur. Yabancı araştırmacı ve kalifiye çalışanlar için aylık maaşı en az 66.600 DKK olanlar): 7 yıla kadar %27

Vergi ve Zorunlu katkılar

Vergi ve Zorunlu Katkı Türü	Ödeme Sayısı	Ödeme Türü	Saat	Vergi Oranı	Vergi Bazı	Toplam vergi Oranı (Karın %'si olarak)
Emlak Vergisi	1	online		Arazi değerinin % 3.4'ü ve bina değerinin % 0.98'si	Emlak değeri	2.67
Kurumlar Vergisi	3		25	22%	Kar	19.01
ATP Zorunlu-İşveren katkısı)	0	ortak		Sabit tutar (çalışan başına 4,700 DKK)	Sabit tutar	1.42
Sosyal sigorta işveren payı	0	ortak		Sabit tutar (çalışan başına 3,750 DKK)	Sabit tutar	1.13
Sosyal güvenlik işveren katkısı	1	online	65	Sabit tutar (çalışan başına 2,160 DKK)	Sabit tutar	0.65
Çevre vergisi	1			Sabit tutar (1 ton çöp başına 475 DKK)	Çöp ağırlığı	0.06
Taşıtlı vergisi	1			Sabit tutar (1000 - 4,500 DKK)	Aracın ağırlığı	0.02
Sigorta sözleşmeleri vergisi	1			1.1%	Sigorta bazı	0.01
Çalışanların sosyal sigorta vergisi	0	ortak		8%	Toplam brüt maaş tutarı	0.00
Çalışanların sosyal güvenlik katkısı	0	ortak		DKK 1,080	Sabit tutar	0.00
Katma Değer vergisi	1	online	40	25%	Katma değer	0.00
Akaryakıt vergisi	1			Litre başına 3.495 DKK	Akaryakıt fiyatına dahildir	0.00
Toplam:	10.0		130.0			25.00

Gelir vergileri

Vergi Türü	Kar üzerinden %
Gelir Vergisi	19.0
İstihdam vergisi ve katkısı	3.2
Diğer vergiler	2.8

Amortisman

Amortisman oranları ve metodu, menkulün türüne göre değişmektedir. Makine, teçhizat, bazı gemi ve motorlu araçlar yılda %25 amortisman tabidir. Uçak, gemi ve sondaj gemileri gibi uzun ömürlü teçhizat için yıllık %15'tir.

Sınai binalar 25 yıl üzerinden yıllık % 4 amortisman oranına sahiptir. Ofis ya da konut vergi amortismanına tabi değildir. Ulaştırma altyapısı, depo, su, elektrik, gaz ve atık su, iletişim altyapısı ve demiryolu teçhizatı düşen oranlarda %7 amortisman tabidir. Patent, know-how ve lisanslar için vergi mükellefleri 1'den 7 yıla kadar amortisman seçebilir.

Vergiden Muafiyet

Danimarka 73 ülke ile çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları ile kar payından alınan vergi, faiz ve telif ücretlerinden indirim sağlayan vergi anlaşmaları vardır. Ayrıca, Faroe Adaları, Finlandiya, İzlanda, Norveç ve İsveç ile Kuzey Vergi Anlaşmasına (Nordic Tax Treaty) taraftır.

Diğer Vergiler

Hidrokarbon vergisi: Maden arama faaliyetleri bu vergiye tabidir. Madencilik Üretim tesislerinin inşası, işletimi de bu vergiye tabidir. Maden çıkarmadan elde edilen gelir % 52 hidrokarbon vergisi ve %22 kurumlar vergisine tabidir. Dolayısıyla efektif vergi oranı %63'e ulaşmaktadır.

d. Sosyal Güvenlik Uygulamaları

Şirket içi istihdam edilecek çalışanlar için Danimarka yasalarına uygun bir şekilde, var olan sözleşmelerin yeni sözleşmeler ile değiştirilmesi gereklidir. Bütün işverenlerin zorunlu endüstriyel yaralanma sigortası yapmaları gereklidir. Bu işlem bir gün içinde tamamlanabilmekte ve hiçbir ücret gerektirmemektedir. Söz konusu sigorta, maaşlara işverenin bir katkısı olarak eklenmekte olup, oransal olarak dünyadaki en düşük rakamdır (Örneğin; İsveç: maaşın %31.42; Danimarka: yaklaşık olarak 10.000-12.000 DKK arasında sabit).

Danimarka işçi piyasasında çalışma şartları da dâhil olarak, işe alımın detaylı bir açıklaması linkte mevcuttur: <https://investindk.com/our-services/danish-labour-market>

Çalışanın milliyetine bağlı olarak farklı kurallar uygulanabilir:

- Avrupa Birliği vatandaşı olmayan çalışanların, Danimarka'ya gelmeden önce hem oturma hem de çalışma iznine sahip olmaları gerekir.
- Avrupa Birliği vatandaşları Danimarka'da 3 aya kadar izinsiz çalışabilir.
- İskandinav ülkelerinin vatandaşları ise Danimarka'da izinsiz çalışabilir.

Oturma ve çalışma izni başvuruları (her kişi için bir başvuru) işveren ve çalışan tarafından veya direkt olarak Danimarkalı bir avukat tarafından doldurulabilmektedir.

Oturma ve çalışma izinlerini Ödeme Limit Şeması'na (Pay Limit Scheme) uygun olarak alabilmek için, şirket yıllık en az 375.000 DKK ciroya sahip olması gerekmektedir. Ayrıca, çalışanın, çalışma şartlarının ve maaşının belirtildiği yazılı bir iş sözleşmesi veya iş teklifine sahip olması gerekmektedir. Bu çalışma şartları ve ücretler Danimarka standartlarıyla uyusmalıdır. Ödeme Limiti Şeması ile ilgili daha fazla bilgi için: <https://www.nyidanmark.dk/en-GB/Applying/Work/Pay%20limit%20scheme>.

Oturma ve çalışma izni başvuruları Ödeme Limiti Şeması'na tabi olan "AR1" formu üzerinden doldurulmalıdır: <https://www.fyidenmark.com/support-files/salaried-application.pdf>
Uluslararası Vatandaş Hizmetleri hakkında daha fazla bilgi için: www.icitizen.dk

2. Potansiyel Yatırım Alanları

Danimarka ile ticari ilişkilerde ülkenin gelişmiş teknolojisi göz önüne alınarak işbirliği olanakları artırılmalıdır. Bu kapsamdaki sektörler yenilenebilir enerji, gıda işleme, demir-çelik ürünleri, demir ve demir dışı metaller, elektrik-elektronik, kimyevi maddeler, taşıt araçları ve yan sanayi, ilaç ve enerji sektörüdür.

B. YABANCI YATIRIM MEVZUATI VE YATIRIM TEŞVİKLERİ

1. Yabancı Yatırımlara İlişkin Ülke Mevzuatı

Danimarka, yabancı yatırımları Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Invest in Denmark kuruluşu yoluyla teşvik etmektedir. Ayrıca yerel kurumlar da kendi bölgelerindeki yatırımları teşvik etmektedir. AB üyesi olarak Danimarka, mal, sermaye, kişi ve bazı hizmetlerin serbest dolaşımı konusunda AB kurallarına tabidir. AB ve üçüncü ülke yatırımcıları arasında ayırım uygulanmamaktadır. Yabancı yatırımlar için alınması gereken ilave izinler bulunmamaktadır. Gayrimenkul alımında sadece yazlık ve Danimarka'da ev edinimi konusunda İçişleri Bakanlığından izin alınması gerekmektedir. İşlemler genellikle iki ayda tamamlanmaktadır. Silah üretiminde, hisselerin en fazla %40'ı ve oy oranının en fazla %20'si yabancı ortağa ait olabilir. Hava taşıtlarında, sadece EEA üyelerine izin verilmekte olup, istisna uygulanabilmektedir. Gemi sahipliği AB vatandaşlarına ve "Danimarka ağırlıklı yabancı şirketlere" verilmektedir.

2. Yatırım Teşvik Mevzuatı

Dünya Bankası'nın son olarak 2020 yılında yayınlanan İş Yapma Kolaylığı raporunda, Danimarka dünyada en iyi dördüncü ülke, Avrupa'da ise birinci ülke olmuştur. Dönemin Dışişleri Bakanı, Danimarkalı ve yabancı iş çevreleri için uygun ve etkin bir ortam yaratılmasının öncelikleri arasında yer aldığını, yabancı yatırımcıların dünyada iş ortamı olarak en iyi dördüncü ülke olan Danimarka'da yatırımlarını artırmalarını beklediğini belirtmiştir.

Yabancı yatırımların çekilmesiyle ilgili kuruluş olan Invest In Denmark'ın kamuoyuna açıkladığı 2020-2023 yıllarını kapsayan ulusal stratejinin teknoloji ve bilgi temelli uluslararası yeşil yatırımların Danimarka'ya çekilmesini önceliklendirdiği anlaşılmıştır.

Finansal bir teşvik veya vergi muafiyeti imkânı getirmeyen strateji temel olarak ülke genelindeki paydaşları yatırımcılarla bir araya getirerek yapılacak yatırıma ilişkin kapsamlı danışmanlık hizmeti vermeyi amaçlamaktadır. Konu hakkında yapılan açıklamalarda ülkeye çekilecek ve iklim konusundaki önceliklere uyum sağlayacak yatırımların Danimarka'da hayata geçeceğini ve ürünlerin dünyaya ihraç edileceğini ifade edilmiştir.

Danimarka tarafından sağlanan yatırım teşviklerine <https://investindk.com/for-danish-partners/invest-in-denmark-strategy-2020-danish-version> adresinden ulaşılması mümkündür.

C. DANİMARKA'DAKİ TÜRK YATIRIMLARI

1- Yatırım Envanteri:

Danimarka İstatistik Kurumu verilerine göre, 2022 yılı sonu itibariyle ülkemizin Danimarka'da doğrudan yatırım stoku bulunmamaktadır.

2- Önde Gelen Yatırımlar ve Sektörler Hakkında Bilgilendirme

Danimarka'da Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Invest In Denmark kuruluşu, yabancı yatırımlardan sorumludur. Anılan kuruluş, investindk.com adresinden Danimarka'da yatırım yapma ve işyeri açmaya yönelik olarak; işgücü, piyasa, vergi, finansman ve diğer başlıklarda ayrıntılı bilgilerle ulaşılması mümkündür.

Sanayi

Danimarka'da sanayi ve inşaat (ikincil üretim) ülke GSYİH'sinin %17,1'ini oluşturmaktadır. Danimarkalı büyük üreticiler, gıda işleme, ilaç, metal ürünler ve makine alanlarında faaliyet göstermektedir. Vestas ve Siemens Gamesa gibi Danimarka'da yerleşik şirketler dünyadaki yel değirmenlerinin önemli bir bölümünü üretmektedir. İlaç alanında Novo Nordisk ve Coloplast ülke ekonomisine katkı veren büyük şirketlerdir. Danimarka'da mobilya ve elektronik ekipman (işitme cihazları ve ses iletim cihazları başta olmak üzere) üreticileri de önemli istihdam sağlamaktadır.

Öte yandan, oyuncak alanında Lego, alkollü içecekler alanında Carlsberg, takı alanında Pandora, süt ürünleri alanında Arla münferiden sektörlerinde öne çıkan büyük Danimarkalı şirketlere birkaç örnektir. Danimarka'da ana sanayide büyüyen bu şirketler, üretim ve lojistik maliyetlerini düşürmek amacıyla üretimlerinin tamamını ya da bir kısmını Danimarka dışına (Orta Avrupa, Uzak Asya ve Latin Amerika ülkeleri başta olmak üzere) taşımıştır.

Enerji

Danimarka'nın 2050 yılına kadar tüm enerji ihtiyacını yenilenebilir enerjiyle karşılar hale gelmesi hedeflenmektedir. 2020 yılı itibariyle ise Danimarka enerjisinin yarısını rüzgâr ve güneşten sağlamıştır. Bu oran 2021'de yüzde 52,8'e ulaşmıştır. Ayrıca, karbon salınımının 2030 yılında 1990 yılına göre yüzde 70 daha düşük olması planlanmaktadır.

Bu çizgide, son 25 yıl içerisinde Danimarka ekonomisi %70 büyümüş olmasına rağmen enerji tüketimi ciddi oranda değişmemiştir. Temiz teknoloji, son yıllarda Danimarka ihracatının en hızlı büyüyen sektörü olmuştur ve önümüzdeki dönemde de bu sektöre dayanan ihracatı artırmak devletin beklentileri arasındadır. Danimarka, birleşik ısı ve güç üretimi gelişiminde

liderdir ve bu konuda atıkları biokütleyle çevirme teknolojisinde dünyanın en gelişmiş ülkelerinden birisi konumundadır.

Madencilik

Danimarka'nın doğal kaynakları sınırlıdır. Ülkede küçük bir madencilik ve taş ocakçılığı endüstrisi bulunmaktadır. Yerel kaya killeri, tuğla ve kiremit yapmak için değerlendirilmektedir. Moler (deniz silisli toprağı) inşaat endüstrisinde yalıtım malzemelerinde kullanılmak üzere çıkarılır ve kireç kaynakları da çimento üretimi için işlenmektedir.

1970'li yıllarda Kuzey Denizi'nin petrol ve doğal gaz sahalarının keşfi Danimarka'nın enerji konusunda kendi kendine yeterli olmasını sağlamıştır. Ülke bu dönemde ayrıca, elektrik ihtiyacını karşılamak için kömürle çalışan elektrik santrallerini kullanmaya başlamıştır. Ayrıca, elektrik üretiminden kaynaklanan ve israf edilen ısı, evlere ve fabrikalara borularla iletilen suyu ısıtmak için kullanılmaya başlanmış ve merkezi ısıtma (district heating) sektörü ülkede gelişmeye başlamıştır.

2000'li yıllarla beraber Danimarka, ithal ettiği daha fazla elektrik, petrol ve gaz ihraç etmeye başlamıştır. Son dönemde, Danimarka daha çevre dostu enerji kaynaklarına yönelmiştir. Kömür yakan elektrik santrallerinin inşası yasaklanmış ve bu süreçte bazı santraller biyoyakıt kullanmaya başlamıştır.

Hizmetler

Danimarka'da hizmetler sektörü ülke GSYİH'sının %76,3'ünü oluşturmakta ve toplam istihdamın büyük bölümünü sağlamaktadır. Hizmetler sektöründe bilişim, taşımacılık, turizm ve teknik müşavirlik ve mühendislik hizmetleri öne çıkmaktadır.

Danimarka'nın geleneksel olarak geliştiğı alanlardan birisi taşımacılık sektörüdür. 2023 yılı itibariyle 81 milyar USD'nin üzerindeki ciroyuyla dünyanın en büyük taşımacılık şirketlerinden birisi olan Maersk Danimarka merkezlidir. Aynı alanda DSV ve yalnızca deniz taşımacılığı alanında DFDS gibi diğer büyük şirketler de Danimarka ekonomisine ciddi katkılar sağlamaktadır.

Danimarka'da bilişim sektörü ciddi bir mesafe kat etmiştir. Danimarka vatandaşlarının %95'i interneti aktif olarak kullanmakta ve çeşitli çevrimiçi hizmetlerin kullanımına aktif olarak katılmaktadır, bu da dijital becerilerin gelişmesine sebep olmaktadır. Ayrıca, vatandaşlar ve kamu otoriteleri arasındaki iletişim de dijital olarak gerçekleşmektedir. (<https://en.digst.dk/numbers-and-statistics/>)

Danimarka, robot ve drone teknolojisi alanında Avrupa piyasasına en kolay giriş noktası konumunda bulunmaktadır. Küresel geliştiriciler, Danimarka'yı Avrupa'nın yaklaşık 500 milyonluk tüketicisine açılma noktası olarak kullanmaktadır. Ses teknolojisi ise Danimarka'nın Bang & Olufsen, Brüel Kjaer, Oticon, Widex ve AM3D gibi markalar ile sunmuş olduğu önemli sektörlerdendir. Bununla birlikte birçok uluslararası kuruluş, bu alanda Danimarka'nın kullandığı devlet-özel sektör ortaklığı modelini örnek almaktadır. Kablosuz ve mobil teknolojilerde Google, Microsoft, Intel, Motorola, Huawei gibi şirketler araştırma ve geliştirme konusunda Danimarka'da yatırım yapmışlardır. C++, C#, TurboPascal ve Visual Prolog gibi yazılım dilleri Danimarkalı programcılar tarafından geliştirilmiştir. Veri merkezleri konusunda Danimarka, önemli bir yere sahiptir. Örneğin, Apple firması Danimarka Viborg'da 166.000 metre karelik bir veri merkezi kurmuştur.

Danimarka bilişim sektörüne ilişkin nota şu sayfadan ulaşabilirsiniz:
<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a22759f/Danimarka%20Bilis%CC%A7im%20Notu%20Birle%C5%9Fik.pdf>

Danimarka'nın hiyerarşik olmayan ve yeni teknoloji ve çözümlere erken adapte olmuş toplumu, tasarım konusunda elverişli bir test piyasası oluşturmaktadır. Kullanıcı odaklı tasarımlar "Danish Design" kavramını oluşturmakla birlikte son ürünün olabildiğince sade ve kullanışlı olmasına odaklanmaktadır. Bununla birlikte bilişim sektörünün gelişmiş olması tasarımlardaki yeniliklerin de önünü açmaktadır. Tasarımın Danimarka'da en çok öne çıktığı alanlardan birisi de mimarlıktır. 2022 yılı itibariyle yaklaşık 11 bin kişi bu sektör tarafından istihdam edilmiş ve 1,5 milyar Avroluk ciro yaratılmış ve 194 milyon Avroluk mimari proje ihracatı gerçekleştirilmiştir. <https://www.creativedenmark.com/industries/architecture>

Tarım ve Hayvancılık

Danimarka, bol yağışlı ılıman bir iklime ve verimli topraklara sahiptir. Bunlar tarım için ideal koşullardır. Danimarka'nın toplam alanının %61'i tarımsal faaliyetler için kullanılmaktadır. Çiftlikler oldukça büyük olup ortalama büyüklükleri 77 hektardır. 2023 yılı itibariyle GSYİH içinde tarımın payı yüzde 1,2 olarak ölçülmüştür.

Çiftlikler tarımsal mahsul üretir, ancak büyük bir bölümü besi hayvanına da sahiptir ve bu çiftlikler özellikle et, kürk ve süt ürünleri gibi Danimarka ihracatında önemli pay sahibi olan hayvansal ürünleri de üretmektedir. Bitkisel üretimin çoğu tahıllardan oluşmakta olup, bunların %75'i hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. En çok üretilen hayvanlar domuz, sığır ve tavuktur. Danimarka'da gıda üretimi oldukça şeffaf bir süreçtir ve tüm ürün ve bileşenler her aşamada takip edilebilir durumdadır. Bu durum, gıda güvenliği açısından büyük öneme sahiptir. Hayvan refahı çok önem verilen hususlardan birisidir. Bu sayede sağlıklı ve kaliteli hayvansal ürün temin edilmesi mümkün olmaktadır. Danimarka'nın nüfusu 6 milyondur fakat ülkenin tarımsal üretimi 15 milyon insanı besleyecek düzeydedir. Bu fazla üretim ülkeye ihracat geliri sağlamakta olup, Almanya, İsveç, Birleşik Krallık ve Çin ana pazarlar olarak; domuz eti, balık ve süt ürünleri de ana ürünler olarak öne çıkmaktadır. (<https://ticaret.gov.tr/data/5b8a43355c7495406a22759f/agriculture%202023.pdf>)

Carlsberg Laboratuvarı'nın 19. yüzyılda başlattığı endüstriyel biyoteknoloji sektöründe Danimarka, küresel bir öncüdür. Özellikle dünyada ihraç edilen gıda içeriklerinin %14 oranında Danimarka üretimi olması bu konuya verilen önemi göstermektedir. Bu içerikler probiyotik, tatlandırıcı, protein ve emülgatörleri kapsamaktadır. Gıda teknolojisi alanında Danimarka'da üretilen işlem ekipmanı, makineleri ve robotların %80'i ihraç edilmektedir. FOSS, GEA Process Engineering, Haas Group, Tetra Pak Scania ve Alfa Laval gibi firmalar mükemmelleştirme merkezlerini Danimarka'da kurmayı tercih etmişlerdir.

3. Türk Yatırımcıların Karşılaştıkları Sorunlar

Danimarka'da ciddi bir Türk yatırımı bulunmamasıyla birlikte, Danimarka'da şubeleşmek ve ofis açmak sebebiyle girişimde bulunan firmalarımızın önemli bir kısmı Bankaların hesap açma konusundaki isteksizliğiyle karşılaşmaktadır. Danimarka'da şubeleşmeyi planlayan firmalarımızın Kopenhag Ticaret Müşavirliği ile irtibat kurmasında fayda görülmektedir.

D. DANİMARKA'DAKİ DİĞER ÜLKELERİN YATIRIMLARI

Diğer Ülkelerin Danimarka'daki Yatırımları

Danimarka İstatistik Kurumu verilerine göre 2022 sonu itibariyle Danimarka'ya yönelik olarak gerçekleştirilen yatırımların stok değeri yaklaşık 130,8 milyar ABD Doları değerindedir. Danimarka'ya gelen doğrudan yabancı yatırımlarda ülkelerin payını gösteren tablo aşağıda sunulmaktadır:

Danimarka'daki Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Milyar Dolar)

	2021	2022
All countries excluding Denmark	145.06	130.76
EU-27 excluding Denmark	84.66	72.13
Euro area-18	64.17	54.10
Great Britain	19.60	21.84
Sweden	20.17	17.68
Norway	16.49	17.60
Luxembourg	13.62	12.40
Netherlands	16.49	10.66
Finland	10.06	8.53
Germany	8.76	7.29
America	8.92	6.77
France	6.18	5.76
United States of America	7.33	5.49
Ireland	5.80	5.44
Asia	4.90	4.31
Switzerland	3.93	3.62
Japan	3.05	2.71
Offshore centres	2.78	2.32
Belgium	1.43	2.20

Diğer Ülkelerin Danimarka'daki Stok Yatırımlarında Öne Çıkan Sektörler

	2022
Finansal Arbuluculuk	52,5
İş Hizmetleri	19,6
İmalat sanayii	17,3
Ticaret ve Ulaştırma	14,7
Bilgi ve İletişim	7,8
TOPLAM	130,8

*Tablolar yıllık ortalama kurlar dikkate alınarak hazırlanmıştır.

Danimarka'nın Diğer Ülkelerdeki Yatırımları

Danimarka İstatistik Kurumu verilerine göre 2022 sonu itibariyle Danimarka'nın yurtdışı yatırımlarının stok değeri yaklaşık 235 milyar ABD Doları değerindedir. Bu yatırımlarda ülkelerin payını gösteren ve Türkiye'deki Danimarka yatırımlarının sektör kırılımlarını gösteren tablolar aşağıda sunulmaktadır:

Danimarka'nın Yurtdışındaki Doğrudan Yatırım Stoğu (Milyar Dolar)

	2021	2022		2021	2022
All countries excluding Denmark	272.03	235.06	Hungary	1.54	1.55
EU-27 excluding Denmark	113.62	84.99	Belgium	1.18	1.41
Euro area	70.67	54.21	Malaysia	1.34	1.30
America	47.44	50.07	Russia	1.69	1.26
United States of America	36.72	39.76	Mexico	1.14	1.09
Asia	38.52	38.84	Japan	1.07	1.05
Great Britain	43.64	37.01	Czech Republic	1.05	1.03
Germany	26.42	23.36	Lithuania	1.00	0.93
Offshore centres	20.67	22.88	Romania	0.97	0.86
Sweden	32.51	21.55	South Africa	0.95	0.81
Singapore	15.45	13.26	South Korea	0.62	0.81
Norway	10.11	8.45	Turkey	0.70	0.78
France	9.03	7.63	Slovakia	0.87	0.75
Hong Kong	2.51	6.95	Latvia	0.72	0.69
China	7.46	6.00	Thailand	0.54	0.55
Switzerland	4.72	5.66	Portugal	0.62	0.52
Poland	5.91	5.47	Argentina	0.81	0.45
Luxembourg	6.58	5.13	Ireland	0.56	0.41
Spain	4.86	4.11	New Zealand	2.00	0.41
Oceania	4.80	3.02	Estonia	0.48	0.40
Netherlands	11.89	3.02	Bulgaria	0.32	0.30
Finland	3.16	2.82	Austria	0.24	0.30
Australia	2.78	2.60	Greece	0.30	0.24
Canada	2.38	2.34	Cyprus	0.21	0.23
Africa	2.54	2.18	Egypt	0.08	0.20
Italy	2.10	1.94	Croatia	0.27	0.20
Brazil	1.65	1.77	Malta	0.08	0.07
India	1.67	1.65	Qatar	0.05	0.06

Danimarka'nın Türkiye'deki Doğrudan Yatırımları (Milyon Dolar)

	2021	2022
İmalat Sanayii	191	226
Ticaret ve Ulaştırma	159	198
İş Hizmetleri	127	141
Toptan Satış	111	99
TOPLAM	700	777

*Tablolar yıllık ortalama kurlar dikkate alınarak oluşturulmuştur.

E. YATIRIMCILAR İÇİN YARARLI BİLGİLER

1. Faydalı Linkler

[Bakanlığımız Danimarka Ülke Sayfası](#)
[Invest in Denmark](#)
[Federation of Danish Investment Associations](#)
[Danish Statistics](#)
[Ministry of Industry, Business and Financial Affairs](#)
[SKAT- Vergi İdaresi](#)
[New to Denmark \(nyidanmark.dk\)](#)
<https://www.workindenmark.dk/>

Çalışma İdaresi VİRK (**Working Environment Authority**), Danimarka'daki bütün kamu otoriteleri tarafından iş ve çalışma ile ilgili sicil bilgilerini ve formları tek elinde toplayan dijital bir veri tabanının tek resmi merkezi olarak faaliyet göstermektedir. Portal, iş ortamının iyileştirilmesi ve bürokrasinin azaltılması konusunda bir geliştirme projesinin sonucunda iş ile ilgili Bakanlıkların koordinasyonu ile oluşturulmuştur. Diğer görevlerinin yanı sıra VİRK, esnaf ve sanatkarların sicil kayıtlarını tutmakla sorumludur. Başvuru formları anılan kurumun internet sitesi üzerinden, NEMID adı verilen ve Danimarka'da her vatandaşın sahip olduğu vatandaşlık numarasına karşı gelen kodlama sistemi ile, şahıs veya işveren adına yapılabilmektedir. Ayrıca, esnaf ve sanatkarların şirketlerindeki çalışma ortamını denetlemekle de yükümlüdür. Anılan Kurumun internet sitesinde Danimarkalı şirketler hakkında yer alan ayrıntılı bilgilere aşağıdaki bağlantı üzerinden ulaşabilmektedir: <https://datacvr.virk.dk/>

2. Ulaşılabilir Hukuki& Mali Danışmanlık Şirket ve Bürolarına İlişkin Bilgiler

AVUKAT ve DANIŞMAN LİSTESİ

Avukat Mustafa YALAN

<https://vindboligadvokater.dk/person/mustafa-yalan>

Tlf: +45 5388 4810

mus@vindboligadvokater.dk

Avukat Fatma YANDIM

<https://www.advodan.dk/da/advodan-naestved/medarbejdere/fatma-yandim/>

Tlf: +45 4614 5610

faya@advodan.dk

Avukat Erol TAŞKIRAN

<https://juridiskhelp.dk/#kontaktos>

Tlf: +45 2128 6328

juridiskhelp@juridiskhelp.dk

Avukat Hacı ÖNAL

<https://jtsadvokater.dk/personer/>

Tlf: +45 2896 1974

hon@jtsadvokater.dk

Vergi Danışmanı- Muhammed ÇOKÇETİN

www.mscompany.dk

+45 70 60 41 48

info@mscompany.dk

Vergi Danışmanı - Ramazan TURAN

<https://www.bakertilly.dk/team/ramazan-turan>

Tel: +45 33 45 10 00 - Mobil: +45 2113 4088

rtu@bakertilly.dk

Vergi Danışmanı - Erkan BAŞODA

<https://danicarevision.dk/tr/team/erkan-basoda/>

+45 60 88 63 34

eb@danicarevision.dk

DANİMARKA BAROSU: <https://www.advokatnoeglen.dk/>